

VARIA

BERICHT.

Na overleg met de Redactie en den Uitgever van „Mensch en Maatschappij” besloot het bestuur der Vereeniging voor Wijsbegeerte des Rechts, dit tijdschrift te beschouwen als het officieel orgaan van die vereeniging, zoodat haar belangrijke „Verhandelingen” voortaan in M. en M. zullen worden opgenomen. Ons tijdschrift zal nu, ook in verband hiermede, met hoogstens 6 vel per jaargang worden vergroot en om de twee maanden verschijnen; de abonnementsprijs zal niet worden verhoogd.

Voorts besloot de Redactie van „Kinderstudie”, deze periodiek op te heffen en de aandacht van haar medewerkers, zoowel als van haar abonnees, op „Mensch en Maatschappij” te vestigen. Onze Redactie benoemde intusschen den Redacteur-Secretaris van „Kinderstudie”, den Heer W. H. ten Seldam, tot haar mede-lid, in de verwachting, dat dit aan M. en M. ten goede zal komen.

DE REDACTIE.

Van 8—11 April zal te Hannover, en in aansluiting daaraan van 12—14 April te Hamburg een leergang in Duitsche volkskunde worden gehouden. De volgende onderwerpen zullen worden behandeld: volksgeloof, volksdichtkunst, volksgebruiken, materiele cultuur (huisvesting, kleederdrachten, huisraad enz.). Bovendien zal men een bezoek brengen aan karakteristieke boerenhuizen, musea e.d. Men kan zich als deelnemer aanmelden bij de Geschäftsstelle der Staatlichen Stelle für Naturdenkmalpflege, Berlin—Schöneberg, Grunewaldstrasse 6—7, waar ook nadere inlichtingen te verkrijgen zijn.

De Carnegie Institution te Washington heeft een gift van 10,000 dollar ontvangen voor een onderzoek naar het aanpassingsvermogen van negers en mulatten aan de beschaving. Allereerst was een vergelijkend onderzoek tusschen blanken, negers en mulatten noodig in een tropische omgeving, waartoe Jamaica is uitgekozen. Een commissie, die hiertoe een programma heeft opgemaakt, heeft dit onderzoek aan een geneticus, Mr. Morris Steggerda, opgedragen. Charles Davenport, de bekende leider van het Eugenics Record Office te Cold Spring Harbor heeft dezen in September naar Jamaica begeleid voor de eerste instructies.

Dr. P. Lauener publiceerde in de Beiträge zur Statistik der Stadt Bern, Heft 7 (1926), blz. 73 vlg. de resultaten van een onderzoek naar het verband tusschen zuigelingensterfte en geboorte. Een oude kwestie, door Bertillon reeds met het adagium „La mort règle la vie” beantwoord. Terecht is Lauener met zulk een eenvoudige oplossing niet tevreden. Geboorte en sterfte zijn beide van zoovele factoren afhankelijk, dat hier a priori slechts van wisselwerking sprake kan zijn. De statistiek bevestigt dit inzicht: in Beieren ging de daling der zuigelingensterfte aan

die der geboorten vooraf, in Saksen was het juist omgekeerd; doch in beide landen was het verband onmiskenbaar. Enerzijds komt een verminderde geboorte, doordat van de moeders minder krachten worden geveegd, de levensvatbaarheid der kinderen ten goede; Geissler berekende in 1885 voor Saksen, dat van 100 eerstgeborenen 22.9 binnen het jaar stierven, van 100 tweede kinderen 20.4, doch dat daarna het percentage geleidelijk steeg tot 59.7 bij het twaalfde kind. Ook is de besmettingskans in kleinere gezinnen geringer. Anderzijds zal in tijden, waarin de geboorte rationeel wordt beperkt, en slechts een gering kindertal gewenscht wordt, de verminderde zuigelingensterfte het aantal geboorten doen afnemen.

Het is derhalve noodig, alvorens het verband tusschen beide verschijnselen vast te stellen, de oorzaken van den loop der geboorten en der sterftegevallen op zichzelf na te gaan. Te dezer plaatse worde slechts gewezen op den door Lauener vastgestelden invloed van het beroep. Het aantal dood- of te vroeg-geborenen bedroeg bij vrouwen die slechts arbeid in huis verrichtten 43.2 per 1000, bij fabrieksarbeidsters 47.6, bij arbeidsters in de loodindustrie 133.5 per 1000. Omtrent het beroep der ongehuwde moeders (wier kinderen, naar men weet, altijd geringere levenskans hebben dan de wettig geboren), deelt L. mede, dat in 1924 te Bern 59.2 % dienstbode waren in hotels of bij particulieren, terwijl de fabrieksarbeidsters slechts 9.7 % van het totaal uitmaakten.

Het Amerikaansche maandblad „The Eugenics News” geeft in het Novembernummer 1926 een herdruk van een belangwekkenden brief van Herbert Spencer, den beroemden natuurphilosoof aan den Japanschen Staatsman Kanéko Kentaro — in 1892 geschreven —, welke brief na Spencer's dood in de Times van 18 Januari 1904 is gepubliceerd. Spencer waarschuwt de Japansche regeering tegen concessies aan de groote mogendheden, raadt haar aan deze geen vasten voet in het land te geven. Voornamelijk wijst hij (zooals hij zegt, uit eigen biologische ervaring) op de gevaren, verbonden aan een kruising tusschen zoozeer van elkaar verwijderde rassen als het gele en blanke ras. „De ervaring leert — aldus ongeveer Spencer — dat in het verloop van vele generaties een zekere constitutioneele aanpassing aan een bepaalde leefwijze ontstaat en derhalve iedere variatie haar eigen aanpassing krijgt. Wanneer men nu twee zeer verschillende variaties, die aan zeer verschillende levenswijze aangepast zijn, mengt — is er gevaar, dat er een gesteldheid ontstaat, welke aan geenerlei omstandigheden juist is aangepast.”

En tot slot van den brief: — „houdt andere rassen zooveel mogelijk op een afstand”.

Het is niet te verwonderen, dat Spencer verzocht heeft dezen brief gedurende zijn leven geheim te houden.

De toenemende belangstelling voor de eugenetiek in Amerika blijkt uit een particuliere gift van 10,000 en een ander van 5000 dollar, welke reeds gedurende twee jaren de Amerikaansche Eugenetische Vereeniging ten bate harer werkzaamheden mocht ontvangen. De laatstgenoemde gift is afkomstig van John. D. Rockefeller.

Uit de Parijsche zelfmoordstatistiek blijkt, dat het aantal zelfmoorden gedurende den oorlog belangrijk lager was dan in de tijdperken voor en na den oorlog. De cijfers zijn resp. over de vijfjaarlijksche perioden tusschen 1909 en 1924: 16; 7,8 en 12,9 per 1000 sterftegevallen.

(Ned. T. v. Gen.)

Amerika is het land van de groote getallen. Men oordeele:

1. Van Juli 1925—1926 zijn in de Ver. Staten 44.000 drankvonnissen uitgesproken, waarbij tezamen 5666 jaar gevangenisstraf en 7.700.000 dollar boete opgelegd werd. In het afgelopen fiscale jaar werden 12.000 auto's en 187 motorboten in beslag genomen, terwijl meer dan 12.000 geheime distilleerderijen ontdekt werden en 118.000.000 liter drank in handen van de ambtenaren viel; 13 smokkelaars en 6 ambtenaren verloren bij dit werk het leven.
2. In de eerste 8 maanden van 1926 zijn in de Ver. Staten 13.250 personen bij automobielongelukken gedood.
3. In de Ver. Staten worden 2500 dagbladen en 12.000 weekbladen gedrukt. Hiervoor was in 1925 2.980.000.000 K.G. krantenpapier noodig. De advertenties brachten in hetzelfde jaar 750.000.000 dollar op.
4. In 1926 werden uit de Ver. Staten 78.000.000 meter film geëxporteerd en 1.800.000 meter geïmporteerd.

Archiv für Rassenbilder.

Onder leiding van Dr. Egon Frhr. von Eickstedt, te Weenen, zullen bij J. F. Lehmann te München verschijnen bundels van anthropologische afbeeldingen. Elke bundel zal 8—12, in den regel 10 kaarten met 25—30 afbeeldingen bevatten. Deze zullen typen weergeven van verschillende rassen en volken der aarde, verder praehistorisch skeletmateriaal en constitutie-typen voorstellen. De uitgevers verwachten, dat een dergelijke atlas niet alleen bruikbaar zal zijn voor de vak-anthropologen, maar eveneens goede diensten zal bewijzen bij het onderwijs, in de school, en voor wetenschappelijke voordrachten.

Bij elken bundel behoort een beknopte beschrijvende tekst.

Afzonderlijke bundels zullen verkrijgbaar zijn voor den prijs van 2 Mark; voor 20 bundels tezamen, in een kartonnen omslag, wordt 1.70 Mark per stuk gerekend.

De eerste bundel afbeeldingen en tekst van de hand van von Eickstedt, betreffende de Tamilen, is reeds verschenen.

Verdere toezeggingen zijn reeds gedaan door: Wastl (Baschkiren), Pöch (Wolhynierinnen), Weule (Makonde en Matambwe), Sarasin (Neukaledonier), Krämer (Samoaner), Thurnwald (Typen von Bougainville), Schebesta (Negritos, Sakai, Jakudu, Kubu), Gysinde und Koppers (Ona, Yahugan und Alakaluf), Gieseler (Variationen am Femur), Struck (Afrikanische Rassenschädel), Rautmann (Konstitutionstypen bei Störungen der inneren Sekretion), Bach (Sporttypen), Weninger (Anomalien), Reche (Fingerabdrücke), Fetscher (Asoziale Typen, Grundz. der Erblickkeitslehre, Grundz. der Rassenhygiene), von Eickstedt (Rassenanatomie der Nase, Gliederstellungen eines Yogi aus Ellore), Gorjanovic-Kramberger (der diluviale Mensch von Krapina, nebst Mitt. über zwei Beschädigungen an Parietaliafragmenten), Weinert (Der Moustierschädel), Günther (Nordische Typen in der Gotik), Wegner (Rassentypen in der altperuan. Kunst), Mydlarski (Polen), Bryn (Norweger), Hilden (Finnen), Hesch (Letten), Horowitz (Papua, Typen und Schädel), Weninger (Westafrikaner), von Eickstedt (Südindische Prädravidier, Singhalesen), Pöch (Australier, Buschmänner), Ferrars und v. Heine—Geldern (Birmanen), Reischek (Neu-Seeländer), Krause (Indianer von Araguaya) Koch—Grünberg (Südamerikanische Indianerinnen), Wagenseil (Südchinesen), Kleiweg de Zwaan (Niasser), Kleiweg de Zwaan (Minangkabau-Malaien).

Armenzorg.

„De Armenzorgstatistiek over het jaar 1924”, onlangs uitgegeven door het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage, geeft de volgende samenvatting.

Door het Rijk, de Gemeentebesturen en de 6279 instellingen van weldadigheid werd in 1924 — voor de verschillende vormen van maatschappelijk hulpbetoon in dezen jaargang behandeld — in totaal aan onderstand uitgegeven, na aftrek der terugontvangsten, voor:

onderstand met geld en levensbehoeften	f 22.998.459
doortrekkenden en dakloozen	111.670
uitbesteding in huisgezinnen	1.062.951
doen verplegen in gestichten, ziekenhuizen e. d.	7.457.599
verpleging armlastige krankzinnigen	12.669.614
verzorging in godshuizen	9.510.736
huisvesting in hofjes en vrije woningen	1.157.722
philantropische werkverschaffing	502.054

Te zamen in 1924 f 55.470.805

" " " 1923 53.702.273

Van het bedrag f 55.470.805 kwam f 39.087.463 of 70,46 % voor rekening van de burgerlijke armenverzorging, f 12.569.276 of 22,66 % voor rekening van de kerkelijke en f 3.814.066 of 6,88 % voor rekening van de particuliere instellingen van weldadigheid.

Aan het Statistisch Jaarboek der gemeente Amsterdam 1926 ontleenen we de volgende gegevens betreffende deze gemeente.

De oppervlakte der openbare parken en plantsoenen bedraagt 162.53 H.A., waarvan het Vondelpark alleen 46.00 H.A. in beslag neemt.

Het aantal kelderwoningen daalde van 21.0 ‰ in 1909 tot 7.1 ‰ in 1925.

Het aantal gehuwde paren, dat bij anderen ging inwonen, bedroeg in 4 telmaanden van 1921: 56.6 percent van het totale aantal gehuwde paren, maar daalde regelmatig tot 27.2 percent in 1925.

De dichtheid van bevolking was in 1920 verreweg het grootst in de Jordaan en wel 976 per H.A.; in de Jodenbuurt was deze 398 en in de „Concertgebouw”-buurt slechts 39.

Van allen, die een beroep uitoefenen, arbeidden in 1899 nog 45.4 percent in de industrie en 30.0 percent in handel en verkeer; in 1920 was het eerste percentage gedaald tot 39.8 en het laatste gestegen tot 37.5.

Het geboortecijfer daalde van 1921—1925 van 21.7 tot 19.0; het sterftcijfer van 10.1 tot 8.9, alles op 1000 inwoners.

Van 1893—1902 werden 17 kinderen te vondeling gelegd; in de volgende 10 jaren 11, daarna van 1913—1922 nog 7 en sedert 1922 geen.

Te Greifswald is in 1917 een Noorsch Instituut opgericht ten einde Deutsche en Skandinavische cultuur in nadere aanraking te brengen. Deze inrichting, welke over een groote bibliotheek beschikt en een eigen inlichtingsbureau heeft, bewerkstelligt jaarlijks voordrachten op geschiedkundig, letterkundig, anthropologisch, geographisch en oeconomisch gebied, door vooraanstaande mannen. Zoo waren o. a. in Mei 1925 25 hoogleraren uit de Zweedsche Universiteit Lund de gast van de Universiteit Greifswald, waaraan deze instelling verbonden is. In het Skandinavische tijdschrift „De Nordiske Race” bevindt zich een afbeelding en een korte beschrijving van doel en werkzaamheden.

Op 3 en 4 November j.l. had te Parijs plaats de feestelijke herdenking van het 50-jarig bestaan der „Ecole d'Anthropologie”, de bekende stichting van Paul Broca.

Na een inleidend woord van den Voorzitter der „Ecole”, Louis Marin, Minister van Pensioenen en van Z.E. Herriot werden korte voordrachten gehouden door eenige aan de „Ecole” verbonden hoogleraren. Prof. G. Hervé sprak over „l'Ecole d'Anthropologie, autrefois et aujourd'hui”, Prof. Capitan over „Le rôle de l'Ecole dans les progrès de la préhistoire”, waarna het woord was aan Prof. Papillault voor zijne voordracht „Les recherches des causes actuelles en anthropologie”.

Namens Regeeringen, Universiteiten en wetenschappelijke lichamen spraken vervolgens de buitenlandsche gedelegeerden hunne gelukwensen uit. Prof. Kleweg de Zwaan deed zulks voor de Universiteit van Amsterdam en voor het „Nederlandsch Nationaal bureau voor Anthropologie”.

Aan het banket, hetwelk dien eersten feestdag besloot, werd nog door verscheidene anthropologen het woord gevoerd, evenals ook door den oud-Minister Yves Guyot, den eenigst nog in leven zijnden stichter der Ecole.

Den volgenden dag werden door eenige buitenlandsche geleerden voordrachten gehouden:

Prof. K. Stolywo uit Warschau: Les questions de méthodes dans l'Anthropologie contemporaine.

Prof. Ch. Fraipont uit Luik: Les caractères anthropoïdiques du sacrum de l'homme de Spy.

Prof. Eugène Pittard van Genève: Le cancer et les races humaines en Europe.

Prof. K. Absolon uit Brno: Vistonice, la nouvelle station paléolithique de Moravie

Hoewel de naweeën van den oorlog in Engeland langzamerhand verminderen, steunde de staat in 1926 nog 1.794.400 personen. De steun wordt niet alleen in contanten verstrekt, want 37.000 personen hebben recht op vernieuwing van kunstledematen. De staat verschaft 10.000 kunstbeenen, 1100 kunstarmen en 5000 kunstoogen. Sedert de instelling van het ministerie van Pensioenen werd 665.000.000 Pond Sterling uitbetaald.

De onderwerping van Abd-el-Krim heeft den Franschen staat 1167.000.000 francs gekost. In den strijd werden 6000 soldaten gedood of gewond.

Het aantal werkloozen in Engeland bedroeg op 3 Januari j.l. 1.495.800, in Duitschland op 15 December 1926 1.464.000, terwijl Frankrijk, dat tot dusver geen werkloosheid kende, in den laatsten tijd het aantal werkloozen geleidelijk ziet stijgen.

Het aantal vreemdelingen in Frankrijk is buitensporig groot door de geringe bevolkingstoename in het land zelf. Dat de vreemdelingen niet tot de beste elementen behooren, blijkt uit het feit, dat in de strafinrichtingen 25 % van de gevangenen vreemdelingen zijn, terwijl het percentage buiten de gevangenissen slechts 7 bedraagt. Fransche hygiënisten duchten groot gevaar van den onrustbarenden toevloed van misdadige en zieke buitenlanders voor de Fransche bevolking.

In Spanje wordt het aantal melaatschen nog op 1000 geschat. Blijkens berichten uit St. Helena is daar de ziekte geheel verdwenen.

De werking der Amerikaansche drankwetten.

Of de werking van het Amerikaansche alcoholverbod goed of slecht is, is nog steeds een onuitgemaakte zaak; de reden hiervan is de onzekerheid, of degenen, die een oordeel daarover uitspraken, wel als voldoende objectief kunnen worden beschouwd, omdat zij meestal personen zijn, die of wel sympathieën in een bepaalde richting hebben of wel belanghebbenden zijn. Het spreekt dus van zelf, dat objectieve gegevens in dezen van groote waarde zijn.

De bekende leider van de Amerikaansche bevolkingsstatistiek *Walter F. Willcox* komt in het laatste no. van the *Journal of the American Statistical Association* met een tweetal van dergelijke gegevens en wel het aantal processen-verbaal, opgemaakt wegens dronkenschap, en het aantal sterfgevallen aan alcoholisme en levercirrhose. De cijfers, die hij geeft, toonen overtuigend aan, dat de wettelijke bepalingen niet helpen, en de schrijver laat niet na dat aan het eind van zijn overzicht te constateeren.

Het aantal processen-verbaal wegens dronkenschap bedroeg:

	In 20 groote steden in den staat New-York		In 27 kleine steden in den staat New-York		In Massa-chusets	In 128 steden in 38 andere staten	
	Totaal aantal	In % van 1920	Totaal aantal	In % v. 1920	In % v. 1920	Totaal aantal	In % van 1920
1914	?	?	7158	327	291	209.692	231
1917	49034	230	7899	361	348	215.139	237
1918	34016	160	5087	232	250	167.935	185
1919	23835	112	2529	116	213	132.532	146
1920	21303	100	2185	100	100	90.776	100
1921	24743	116	2896	132	160	127.994	141
1922	30707	145	3647	167	204	178.829	197
1923	40896	192	5876	269	227	203.338	224
1924	39903	187	6185	283	231	210.600	232

Men troost zich met twee opmerkingen: 1e. dat de toeneming vermindert of er zelfs reeds een vermindering is en 2e. dat het aantal processen-verbaal de laatste jaren door het strengere toezicht veel grooter zal zijn dan vroeger; hier-tegenover staat echter, dat het aantal niet bekend geworden, binnenshuis gebleven gevallen van dronkenschap ook wel veel grooter zal zijn.

Over de sterfgevallen tengevolge van alcoholisme worden de volgende cijfers gegeven:

				De staten, waar de sterfte wordt geregistreerd	
				(% van de plattelandsbevolking).	
				Sterfgevallen aan	
				alcoholisme	levercirrhose
				New-York (staat). Sterfgevallen aan	
				alcoholisme	levercirrhose
1915—1919		501	1342	?	?
1920		123	872	873	6102
1921		164	956	1573	6453
1922		309	997	2406	6698
1923		469	912	3044	6667
1924		625	1028	3036	6931
1925		733	1104	?	?
1926		837	1107	?	?

Dit zijn toch wel zeer ernstige cijfers. Een zoo objectief man als Willcox eindigt dan ook zijn opstel met deze woorden:

„Are we not learning in our own way that the experience of other countries

might have taught us, had we been in a teachable mood, that great laxity and the multiplication of facilities for obtaining intoxicants tend to increase drinking and disorder and that extreme severity produces the same or worse effects by driving the trade into illicit channels which escape control and thus really increase facilities while apparently diminishing them?"

Aangezien gegevens omtrent huwelijken en geboorten in vroegere eeuwen nagenoeg geheel ontbreken, verdient het opstel van Eduard Rümelin over „Heiratsalter und Fruchtbarkeit der Ehen und ihre Entwicklung seit 1500" ruimere bekendheid dan de lezerskring der „Württembergische Jahrbücher für Statistik und Landeskunde 1923/24" waarin het werd gepubliceerd (blz. 11 vlg.). Rümelin ontleende zijn gegevens aan een viertal stamboeken van Württembergsche middenstandsfamilies, waarin de meest voorkomende beroepen die van handwerksman, geestelijke en staatsambtenaar waren. Hij neemt op goede gronden aan, dat de door hem gevonden resultaten representatief zijn voor den Zuidduitschen middenstand in zijn geheel: niet alleen omdat zich in elke periode bij de afzonderlijke families steeds dezelfde verschijnselen vertoonden, maar ook omdat de officieele statistiek der 19e eeuw volkomen bleek te bevestigen wat de vier families in die eeuw te zien gaven.

R. onderzoekt allereerst den huwelijksleeftijd van de mannen. Deze is in den loop der eeuwen geleidelijk gestegen van gemiddeld 25,8 jaar in de 16e tot 30,6 jaar in de 19e eeuw; men bedenke hierbij, dat in de onderzochte families geen industrie-arbeiders voorkomen, die, naar men weet, vroeg plegen te huwen. Bij de vrouwen was hetzelfde verschijnsel waarneembaar, althans sedert de 17e eeuw. Daar nu stellig bij de vrouw en misschien ook bij den man het later aanvangen van het huwelijk de vruchtbaarheid doet dalen, kon men verwachten, dat het getal der kinderen in den loop der eeuwen zou zijn gedaald. Inderdaad wijzen de cijfers dit ook uit. Het gemiddeld getal geboorten per huwelijk bedroeg in de 2e helft der 16e eeuw: 6,0, in het begin der 20e eeuw: 2,3. In diezelfde periode steeg het percentage kinderlooze huwelijken van 6,3 op 22,2. Op grond van al deze cijfers meent R., dat de „hoofdoorzaak" van de geboortedaling, die sinds 1700 kan worden vastgesteld (daarvóór is de daling minder uitgesproken en constant) in den stijgenden aanvangsleeftijd van het huwelijk moet gezocht worden. Dit moge te sterk zijn uitgedrukt, zeker is, dat althans in de vroegere eeuwen deze factor invloed heeft gehad. In het algemeen is het de verdienste van R.'s opstel, dat het de onjuistheid aantoonde van pogingen, de daling der geboorten uitsluitend uit moderne sociale verhoudingen en huwelijksgewoonten te verklaren.

Ter aanvulling van de door den schrijver vermelde literatuur, alleen Deutsche publicaties omvattend, zij verwezen naar het opstel van Carl E. Jones in *Publications of the American Statistical Association*, December 1918, blz. 27 vlg., getiteld: „A geneological study of population".

Op het eiland Ceram is de zorg van de ouders voor de kinderen zoo slecht, dat bij de kinderen beneden den leeftijd van 1 jaar een overlijdenspercentage van 33 geconstateerd is. Onder de bevolking is het sterftecijfer de laatste jaren groter dan het geboortecijfer, zoodat het aantal inwoners regelmatig vermindert.

De gouverneur van Birma in Eng.-Indië heeft een einde gemaakt aan de slavernij in de streek om het district Myitkyina. Dan blijft echter nog het gebruik van de menschenoffers, waarvan de stammen geen afstand willen doen, omdat zij gelooven, dat aldus de bescherming der goden verzekerd blijft.

In Nederland zullen in 1927 20 personen honderd jaar of ouder worden. Eén wordt 104, één 103, één 102, vijf 101 en twaalf 100 jaar.